

JELENKOR.

69. szám.

Pest, szombat augusztus 27.

1836.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (kinevezések; Baranya vmegye új tisztkara; evang. iskolák 's a' t.) Spanyolország (az 1812iki alkotmány mellett nyilatkozás, 's e' tekintetben a' kormány 's királyné nézetei.) Anglia (alsó- 's felsőházi nevezetes vitatkozás aug. 6 — 11kig; a' spanyol ügy; Fraser és Berkeley párbaja; Schweiz ügye; Examiner gúnyos vizsgálata 's t.) Franciaország (Hugon admiral visszatérte Algierből; a' nápolyi király; aug. 10ki szemle; 's a' t.) Amerika. Törökország. Lengyelország. Elegyhír. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizátlás.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Maria-Dorothea főhg. asszony nádornékné ő főnsége Budán f. hónap 23ikán délelőtti 10¹/₄kor szerencsésen egy leány-magzatot szült, 's ez másnap a' kalocsai érsek nm. Klobusiczky Péter által megis kereszteltetett. Neve a' kisdédnek: Maria, Henrietta, Anna; keresztanyja ő főlsége a' császárné 's királyné. Mind a' főns. anya mind a' kisdéd, a' körülményekhez képest kívánt egészségűek.

Ő cs. kir. főlsége Schenk József varasdi 30adost és sóár-szedőt nyugalmazni méltóztatott. — A' magy. kir. udv. Kamara kebelbeli kiadó hivatalánál Pongrácz Aloiz elhunytával megürült utolsó irnoki hivatalra Szerencsy Ignác járulnokot, 's az ekép megürült utolsó járulnoki hivatalra Pöschl József practicanst nevezte ki. (kir. kam. tudósítás.)

Ő cs. kir. főlsége jul. 7ki legf. határozata szerint Gruz István, a' kolosvári polg. választott eskütt közönség tagját 's fő-kormányzéküi ügyvédet kolosvári kir. pénztárnokká méltóztatott kinevezni.

A' baranyai tisztválasztás körülményesben: 16 alispánnak köz megegyezéssel kikiáltott Siskovics József királyi tanácsos ur; 2iknak Sauska Keresztely választott el. — Főjegyző Gaal József; aljegyzők: 1. Kontsek Ferdinánd 2. Beke János, tiszteletbeli Gaal Aloiz. Fő adószedő Skerlecz Károly, al Goócs József; számvevő Répás Pál. Főügyész Barthos Lajos, al Rhimer János, tiszteletbeli Barthos Eduárd és Sey Lajos. Levéltárnok Sey József, levéltári segéd Hojcsy Pál. Pécsi járásban: főbíró Jeszenszky János, levéltári segéd Hojcsy Pál. Kiszfaludy István 's Furthinyi József; katonasági biztos Kovács István. Baranyavári járásban: főbíró Madarász József, al Perczel Miklós; esküttek: Farkas István 's Börsön József; kat. biztos Körmeny József. Siklósi járásban: főbíró Perczel István, al Nagy Imre; esküttek: Tőrek Antal 's Répás Zsigmond. Hegyháti járásban: főbíró Pákozdy Zsigmond, al Grabarics Erneszt, esküttek: Szentiványi Dániel 's Horváth József. Mohácsi járásban: főbíró Kardos Antal, al Raisz Dániel; esküttek: Katta Ferencz és Spiesz Imre; kat. biztosok: Göcz Ignác 's Nagyajtay József. Sz. Lőrinczi járásban: főbíró Knapp Ferd., al Kajdacsy Antal; esküttek Balaskó Imre 's Angyal Pál.

Hevesben a' gyújtogatások egyre folynak. Auguszt. 21kén este 10 óra tájban Vepeléten gróf Sztáray juhaklát, melybe 1500 csomó élet volt rakva, fölgyújták, 's az egészen porrá égett. Ezen juhakol bold. b. Brudern József által különös jó izléssel vala gömbölyü alakban építve 's most illy rossz gondolkodásuak által lett lángmartalék. A' tűz tovább nem terjedt a' szélsend és eső miatt. Szolnokon is égett. —

Eperjes auguszt. 4. A' tiszai ágostai vall. evang. superintendia, több év óta érezvén felsőbb és alsóbb iskoláiban némelly hiányokat az oktatási tárgyak' rendére nézve, kivált, ha a' tanuló egy gymnasium vagy lyceumból másba költözkednék; valamennyi iskoláinak a' tanítandó tárgyakban leendő egyedítése, sőt rendszeres alakítása végett, rozsnói kerületi gyűléséből olly küldöttséget rendelt, melly is 1834 kezdetén Eperjesen ezélszerű tervet dolgozván ki, hogy ezután semmi zavar 's összeütközés az iskolák közt ne támadjon, munkálatját ezidei július 26kán Nyiregyháza tartott superintendia gyűlésnek megrostálás végett benyújtá A' tiszai superintendia e' rendszer' szabályainál fogva, hogy a' superintd. kerületnek minden néven nevezendő iskoláiban, ezentul, 's már ez-idein is, az iskolai esztendő september első hétfőjén vegye kezdetét, június utolsó hetiben pedig végét, ezt köztudomásra bocsátani kötelességének látta annyival inkább, hogy a' tanulók' szülei, 's magok a' tanulók, a' későjövetei' számos kellemetlenségeit, nem csak a' találandó jobb szállás, hanem főleg a' tudománymulasztás 's rendbontás tekintetében (hozandó hiteles bizonyosság-leveleket, azok vizsgálatását, az elmulasztottakból censurát, vagy félév elvesztését 's a' t.) annál bizonyosabban kikerülhessék.

Oláhországi hiteles tudósítás után, ott a' marha sok helyen nagyon döglök 's különösen a' marha-kereskedők igen sok kárt vallanak. A' gabona Oláhországban olcsó, mert egy kila búza (melly erdélyi mérték szerint 8 köblöt teszen) csak 40—60 piaster. Az árpa 18—20 piaster. Bor, szilva, széna elég leszen, de a' kukoricza mindeddig silányan mutatkozik.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur és jour. de Paris folyvást hallgatnak a' sargossai 's egyéb történetekről. Az utóbbi, Spanyolországra nézve csak a' következőket közli f. h. 11kérál: Auguszt. 3kán Leon felvette útját egy christino hadsereg. Gomez 2kán egy napi távol-ságra volt tőle. Az Asturiában és Galiciában hagyott csapatok föl-konzultattak. Espartero 3kán ment Oviedoba; más nap pedig Astorga felé indult. 5dikén Villareal az Amescoákban volt. Hír szerint Bernelle, Conrad ezredesnek fogná engedni az algieri sereg pa-

rancsnokságát. Azt mondják, hogy lórul-lebukta miatt már régóta szenved; minélfogva már többszöri elbocsáttatási kérelmét most a' legsürgetőbben megújította. Mint tudva van, nem régiben megveretett Lopez és Mana csoportja Galiciában; magok a' vezérek pedig agyonlövettek. — Holt testeikre nézve im e' kegyetlen rendelkezést tette a' santiagoi kormányzó: „Lopez és Mana teteme a' bakó által négy részre vágassék 's egyes részei következőleg osztassanak el: Mana feje 's Lopez testének egy része Leirába, más Sigueirába, feje San-Cargetanába, más két része pedig Mellid és la Estradába; Mana teste darabjai: Puerta de l' Enna, la Barcolla, Sobrado és la Estradába; hol mindenütt látványul tétessenek ki.“

Logronoban jul. 21dike viradtán egy összeesküvés fődöz-tetett föl az órség közt. Miután pénz és puskaporrul gondoskodtak, be akarták szegezni az álgukat 's az 1812ki constitutio kikiáltása mellett Saragossába menni. De szándékjokban nem boldogulhattak. — Ugy látszik azonban, hogy tervöket mégis valósították későbbben. Madridba f. h. 2kán esti 10 órakor érkezett tudósítás a' kormányhoz, mi szerint ennek értésére adatott, hogy Cadix, Xeres, Puerto de Santa Maria, Leon szigete, Sevilla és Cordova, majd ugyanazon időben kiáltották ki az 1812ki alkotmányt, 's hogy hasonlót várnak Estremadura, Valencia, Murcia, Mancha és Cataloniában. — Cadixban névszerint a' malagai esetek hírére jul. 28án esti 10¹/₂ órakor tüstint csoportok alakultak, mellyek egyetemi kiáltozása ez volt: éljen az alkotmány! halál az árulókra! halál Cordovára! Csak hamar megkondultak a' lármaharangok, 's Tacón hadi parancsnok ellenzése daczára is zászlóaljoként gyülekezett a' nemzeti órség az illető laktanyákba. Innen biztosak küldettek Urquinanona polgári kormányzóhoz, kik vele a' sereg azon szándékát tudaták, mi szerint ez az 1812ki alkotmányt akarja kikiáltani. A' kormányzó eleinte daczoskodott, utóbb tétovázott, végre pedig megegyezését nyilatkozatá, egyszersmind a' főnökséget is elfogadá, mellyel, mint előbbi hivatalának folytatója, politikai tekintetben megkínáltott. Másnap (29kén) nagy ünneppiségel kikiáltott a' constitutio, délutáni 2 órakor. — Sevillában Espinosa vezér, andalusiai főkapitány, állott a' nép elejére, ki már a' mult évben is munkás volt a' junta-lázadáskor, most pedig egyszersmind a' megalakított független junta elnökségét is elvállalá. — Barcelonában, ugy látszik, még mindegyre meggátolá a' kitérést Mina; de az előhaladó szabadság szellemében már onnan is intéztettek fölírások a' kormányhoz. — Granada szinte ment vala még jul. 30kán a' fölbuzdulás kicsapongó ártatul, mit a' kormány leginkább Lopez Banos vezérnek köszönhet; ki azonban szinte nem sokáig fogja korlátozhatni a' növekedő tűz kilobbanását, a' vérözönnel is nehezen olthatandót.

A' madridi lázadás részleteit így közlik az e' f. h. 6ki tudósítások: 3kán este 7¹/₂ órakor több csoport alakult a' nagytéren (plaza-mayor), 's megéljeneztek az 1812ki constitutiót. Innen az összeesodult polgárság a' nemzeti órgyalogság laktányájába tódult 's kinszeríté a' parancsnokot, számokra dobosokat engedni át. Pergé a' dob a' generalmarsot. De a' polgári és katonai hatóságok is nyomon rendelkezéseket tőnek, 's fölfegyverzetten állá ki a' védsereg, eloszlatandó a' nemzeti órséget. Ennek három első zászlóalja csakhamar hátra is vonult 's elszélyedt. A' 4dik, mellynek vezére D. C. Cardero (egy előbbi lázadás feje Madridban, 's utóbb procurador) volt, csak mintegy éjjel utáni 1¹/₂ órakor bontakozott meg. A' Nagytéren kiállott nemzetőrségi két lovagszázad 's csekély gyalogság ellen Quesada indult a' királynéi ezred egy zászlóaljával. Midőn az a' hely színére érkezett, a' nemzetőrségiéktől illy kiáltással fogadtaték: „éljen a' constitutio!“ Erre több lövés történt, 's egy katoná megsebesült. De a' nemzeti órcsapat lassanként visszavonult, a' helyet a' királyné katonasága foglalta el, 's így itt a' csend ismét visszaállott. A' Puerta del sol körül a' postaházi főórtanya előtt is számos nép seregle össze 's élteté az 1812ki alkotmányt; de a' fegyveres katonaság előtt mugfutamlott, 's ez által a' szomszéd utcákban nagy rémülést okozott. 4kén a' csend háborítatlan volt 's a' kormány következő írott hirdetvényt függesztete föl a' nyilvános helyeken: Néhány gonosz szándéku itt is olly háborgást akar vala indítani, minő már némelly tartomány nyugalmát megzavará. A' főváros hű nemzetőrsége meglepetvén ama büntetésre méltók vészrobaja által, fegyverhez nyult. Értesítetvén minderről ő felsége a' kormányzó királyné, a' ministeri és statustanács meghallgatása után, illy parancsot adott ki: 1) Madrid város ostromállapotunak nyilatkozatit 's minden polgári hatalom a' katonai hatóságra ruháztatik; 2) katonai biztosság alakittatik, melly a' nyilvános csend báborítóira tüstént itéletet hozzon. Aláírva: belügyi al statustitoknok Olivan aug. 4 1836. E' parancs tulajdonkép még

3kán költ a királyné saját kezével aláírtan. Teljesítése végett a főkapitány még következőket rendelt: 1) az örök és czirkálók mindenkit fogjanak el 's katonai biztosság elibe vigyenek, kit az utczán fegyverkezve látnak a nélkül, hogy az erre fölhatalmazva lenne. 2) A' czirkálók minden csődülést oszlassanak szét. 3) Lázadás esetén mindaz vétkesnek fog tekintetni, ki az illy hely színén tallatják. 4) Ezen esetben halál a' büntetés. Igy lakolnak azok is, kik megbízás nélkül generalmarsot veretnek. Nem hihető, ily ir egy levelező, hogy mind e' rendszabály mellett is az 1812ki constitutionnak kedvezőleg ne folytassák 's végezzék a' lázongást, minthogy az ennek létesülését eszközölni ohajtók szövetezése szétáradt az egész félszigeten, 's alkalmasint jól készített terveken alapul, melyeket a' ministerium megfoghatlan vakoskodással engedé valóslásra jutni. Szinte 4ikén bocsátott közre az igazgató királyné egy nyilatkozványt a' nemzethez, mellyben szilárdan elhatározottnak vallja magát a' nemzeti akarat fölött uralkodni ohajtóknak ellenállani, kik a' kir. méltóságot leigázni 's megalacsonyítani törekednek; utóljaja felé többi közt így szól: Tervemnek a' szabadság érdeke által szintegy mint a' koronabecsülete által megkívánt létesítésében a' Gondviselésre bizom magamat, melly az uralkodókat soha nem hagyja el, midőn a' törvényeket védik 's magokat a' nemzet jólétéért áldozzák föl; a' törvényszerelő nemes nemzetre, melly a' hálátlansághoz 's zendüléshez nem szövetkezhetik; a' seregre, melly hűségi esküjét vérrrel pecsétli; a' vallás szolgáló jótékony befolyására, 's a' nemzet legfőbb osztályára, a' nemzeti őrségre, melly a' rend-főntartásban oly nagy részt vesz; az uralkodóihoz mindig hűséges népre 's minden spanyolra, ki csak e' név becsének nagyságát ismeri, 's nem akarja más nemzetek szeméi előtt annak meggyalázását."

A' Moniteur és Journ. de Paris azt állítja, hogy 5kén és 6kán teljes béke uralkodott Madridban, megczáfolják egyszersmind a' Messenger és Journ. du Commerce által közölt ama' híreket, mi szerint az említett napokban a' lázadók 's a' Quesada vezérlette rendes katonaság közt véres összecsapások történtek, mellyek következtében a' ministerek la Granjába mentek a' királynéhoz 's azt nyilatkoztatták volna neki, hogy őnmaga 's leánya bátorságának koczkázatása nélkül az ellenállást tovább nem folytathatni 's hogy mindennek fölött tanácsos lenne az 1812ki alkotmány kihirdetésében meg egyezni. Erre a' királyné magához kéré Rayneval urat, 's félőrai értekezés után, melly közben ettől azon biztositást nyéré, hogy Franciaország menedéket adand neki, azt nyilatkoztatta a' ministereknek, hogy eltökélő magát az ellenállásra, 's hogy ő jelenleg az éjszakai seregre, onnét pedig Bordeauxba utazand. Rayneval tehát 's követségi személyége tüstint utra készült, azon pillanatban elhagyandó Madridot, mihelyt az alkotmánynak Cadixban történt kikiáltása köz hírré lesz. A' Journ. du Commerce ezekhez még ezt toldja: Azt mondják, kormányunk már kapott hírt telegraph által, hogy már kikiáltott Madridban is az 1812ki alkotmány, de ezt mig csak lehet, titokban tartja, mint titokban tartá az előtt-napi lázongásokat is mindaddig, mig Ardouin sebten tudósíttatásánál fogva köz hírré lett az. —

A' Temps hinni látszik, hogy ha Spanyolországban nyomasztóbbak lesznek a' körülmények, a' kormányzó királyné is alkalmasint hajland az 1812ki alkotmány-elfogadásra, csak ennek baráti is engedékenyeknek mutatkozzanak némelly pontjai változtatásában. A' Messenger is ezt hiszi; de aggodalmát jelenti, hogy akkor már késő lenne megmenthetése. A' francia beavatkozására nézve majd minden parisi lap megegyezik a' Journ. du Commerce nyilatkozatával, melly azt mondja: „Beavatkozásról többé szó sem lehet; be kell várni a' történendőket. Igen veszélyes volna olly országba nyomulni, melly tűzbe lángba borult; ez, egy hadseregénél többbe kerülhetne. De vajjon kiért is kellene beavatkozni? Carlosért? vagy a' királynéért? De mellyik királynéért? Az Estatuto real vagy az 1812ki alkotmány királynéjaért? Ez utóbbiért nem; legfőlebb is az elsőért; de ez esetben ellenkezésbe kellene jóni a' kormánnyal, az alkotmánnyal 's d. Carlos seregei 's párt-hiveivel; így tehát a' félsziget cselekvőbb 's lelkesb népével. Illy helyzet nem lehetne tartós; csak hosszú, költséges 's haszontalan háboruba keverne bennünket, melly egyenesen Franciaországra árasztná veszélyeit.“

A' saragossai kormányzók egy nyilatkozványt bocsátá közre e' czim alatt: „Ki a' vétkes?“ Közre tétetnek benne azon okok, mellyek a' fölkelést szükségessé tették, az állítván egyszersmind, hogy a' ministerium gondatlansága 's az éjszakai sereg rejtélyes munkáltsága kötelességévé tették a' szabadság barátinak egyébutt keresni irt sebeikre, nem pedig a' kormánynál.

A' nemzeti őrség fölbomlását 's az 1835 martz. 23ki törvény szerint újolag alakulását rendelő végzemény sok torzsongást szült. Aug. 6kán annak tisztjei közül követség ment a' ministeri tanácselnökhöz, kinyilatkoztatni, hogy ők Quesada parancsa szerint a' legénységet le nem fegyverzik; hanem ha akarja, tegye azt a' kormány. Ez még nem válaszolt iránta. Mindedig erős volt a' katonai dictatorság főntartani a' rendet a' fővárosban. Az utczák csakúgy zsidongnak a' sok czirkálótul. Quesada megengedé ismét az Eco del Comercio, National és Patriota lapok megjelenését, miután azokat egy ideig elnyomva tartá. — A' cortes összegyűlése, határnapjával folyvást a' f. h. 20dika van kitűzve, 's a' királyné már ki is nevezte Miraflores marq. a' procerek estamientója elnökévé, Gor hget pedig atelnökévé. — A' saragossai junta, a' Messenger szerint biztosokat küldött Madridba olly nyilatkozással: hogy ha Mad-

ridban az 1812ki alkotmány nem fogadtatik el, Saragossa nem küldend követeket a' cortesgyűlésre 's magát egész függetlenségben tartandja a' fővárostul 's középponti kormánytól.

Az 1812ki alkotmányt kikiáltott tartományi fővárosok mind- eddig ezek: Malaga, Saragossa, Sevilla, Cordova, Granada, Cadix, Barcelona, Jaen, Xeres, Puerto de Santa Maria, Algesiras, Badajoz, 's kívülök még Leon szigete. Besorozható e' amazok közé Madrid is: a' napokban érkező hitelesb tudósításokból fog kitűnni.

Cordováról, ki elbocsáttatása után hirtelen eltűnt, még most sem tudni bizonyost. Némellyek Parisba utazottnak, mások Madridba vonultnak állítják; 3dik hírlemény szerint pedig saját katonái által végeztetett volna ki olly alkalommal, midőn seregeinek egy részét d. Carloshoz pártolásra akarta birni.

A N G L I A.

O'Connell aug. 6án érvén Dublinba, hitvését, kinek betegsége miatt olly hirtelen elutazott Londonból, annyira fellábadtan lel, hogy ugyanaz nap még megjelenhetett az irlandi nemzeti egyesület gyűlésén, melly folyvást terjed.

A' választó szózatok jegyzéke Dublinban kedvező sükert mutat, 's a' Globe méltán reményli, hogy a' legközelebbi közös választáskor e' városnak ismét két reformer képviselőjeleszen a' parlamentben. — A' M. Herald szerint Victoria hgasszony magas kértőji üresen tértek Londonbul vissza.

A' Globe 's M. Chronicle ministeri lapok szóba veszik Schweiz ügyét, 's Montebello hg jegyzékét, melly aug. 9én a' parlamentben is előfordult. Ezen újságok Palmerston lord értelmében nyilatkoznak. Az utóbbi így szól: „Hogy a' Schweizban tartózkodó menekvők egy része a' most fenálló francia kormány megbuktatására czélzott, meg van mutatva, 's e' tettidolog nem igazolja a' Franciaország tettét melly kiűzetéseket kívánta Franciaországból, hanem Angliát is igazolná, ha a' francia jegyzékhez csatlakozott volna. Epen azért, mert Franciaország függetlenségét méltatni tudjuk, ohajtjuk, hogy még árnyéka se létezzon valamely oknak, melly annak megrohanását igazolhatná. Nem akarunk mellékdarabot Krakó katonai elfoglalásához, bármelly oldalról jöjön is az, 's azért minden ürügyöt elhárítani ohajtanánk. —

Fen rangu orosz követ érkezett Londonba, t. i. ministertanácsi elnök Novosilzof gróf. A' Sun, ki e' hírt adja, utazása okát nem tudja ugyan, de gyanyítja, hogy illy magas kormányférfi csak igen fontos ügy miatt tehet illy utat. Az idő fölfedendé a' titkot.

Fraser urat, az isméretes „Magazine“ kiadóját súlyosan megrongálta néhány nap előtt Grantley Fitzharding Berkeley ur, parlamenttag, ugyan az, ki olly állhatatos daliassággal kieszközölte, hogy az asszonyságok bebocsáttassanak az alsóház karzatira. Fraser urnak „Magazine“ czimú folyóírásában t. i. keserű hangon bíráltaték meg Berkeley egy novellája, 's nem csak megtagadtattóléle abban minden írói tehetség, hanem még az ő 's családja becsülete is keményen megtámadtattól. Berkeley testvére kíséretében Fraser írószóbjába ment, 's midőn ez vonakodott a' bírálat szerzőjét megnevezni, a' földhöz vágta őt 's irgalmatlanul megsujtogatá egy lovagostorral, mig testvére az ajtóban őrt állott. A' dolog panaszra került 's mind a' két Berkeley az ügy elintézéséig köteles volt kezességet állítani. Bizonyos Moginn dr. erre magát a' cikely szerzőjének nyilatkoztatta, mire közte, 's G. F. Berkeley közt augusztus 5ikén pisztollyal bajvívás történt. — Miután háromszor hibásan löttek egymásra Moginn drt, segédje Hugh Fraser ur, a' megrongáltnak testvére, elvezeté a' harczteréről anélkül, hogy becsületnyilatkozás vagy visszahuzás — kívántatott, vagy adatott volna.

A' M. Chronicle a' spanyol ügyekre nézve következő észrevételt mond: „Azt hiszik, egy 15 ezer főnyi francia sereg fogja egy francia tábornok alatt még aug. 20 előtt Navarrát elfoglalni. A' spanyol kormány mintegy csuda által idézte elő a' szükséges pénzt; az illy hathatós francia segedelem hitelt is szerez neki. Bois Le Comte fog azonnal ügyviselőkép Madridba menni. A' szabadelmű lapok e' választással természetesen elégtellenek; azonban olly követ választatása, kinek politikai értelme Raynevalval igen egyenes ellenmondásban áll, a' szent szövetség képviselőit igen nyugtalaníthatná, kik az új segedelem ellen már ügy is berzengenek.“ A' Courier is hiszi, hogy a' francziák hathatósabban fognak beavatkozni. —

Az alsóházban aug. 6án 's nem Sán Maclean kérdést tön Palmerston lordnak a' spanyol ügy iránt, 's tudni kívánta: vajjon az angol király Spanyolország ellen háborút visel e' vagy sem? Carlosról azt hívé, hogy a' spanyolok többsége hozzá ragaszkodik. 's a' t. Hosszu előadására elsőben Poulter felelt, 's védelmezé a' kormány politikáját; utána pedig Bowring dr. a' christinók szerencsétlenségéit a' ros ministereknek tulajdonítá, kiket a' kormányzó királyné eddig a' statustanácsba meghitt. „A' kormányság úgy monda, csak akkor lehet népszerű, ha nyíltan 's becsületesen szegezi ki a' szabadság zászlóját. A' spanyol nép büszkébb, szabadságszeretőbb, hogy sem olly elrejtett absolutistákkal, minők Zea, Martinez de la Rosa, 's maga Mendizabal is, megelégnél. Csak hirdessen a' királyné teljes sajtószabadságot, adja vissza a' népnek szabadságit, terjessze ki a' választásjogot, lépjen őszintén szabadelmű pályára, 's a' zendülés magától meg fog szűnni. Legjobb eszköz volna még tán az 1812ki alkotmánynak visszatérni, melly nem szűnt meg egyesülési pontja lenni a' spanyol nemzet egész felvilágított részének. Ezen alkotmány némi

csekély változtatással meg fogná menteni az országot. Figyelmet érdemel azon felelet is, melyet Palmerston adott, 's melynek vége így hangzott: „A' nélkül, hogy mélyebben bocsátkozzam a' kérdésbe, azon megjegyzéssel zárom beszédemet, hogy ámbár a' carlosi fegyveres erő egy év óta kétség kívül tetemesül szaporodott, 's ámbár a' harcznak nem olly igen hamar lesz vége, a' mint reményltek, még sem hihelem, hogy azon hatalom, mely az emberi dolgokat intézi, áldást adjon olly ügyre, mely olly vétkekkel van fertőztetve, minőkkel d. Carlosé, olly ügyre, mely a' despotismust akarja ismét helyreállítani, 's egy nemzetet minden előhaladási reményétől megfosztani. Szintazon bizalommal, mellyel Portugáliában az alkotmányos párt végső győzelmét olly időben előre jósltam meg, midőn d. Pedro nem birt egyebet Porto romjainál, mellyeken állott, hasonló bizalommal merem most is jóslani, hogy a' királyné ügye Spanyolországban, 's a' spanyol népé, habár a' módot szorosan előre nem határozhatom is meg, rövid idő múlva diadalmasodni fog. (A' legújabb spanyol hírek e' jóslat kifejlését a' szabadalmi pályán erősíteni látszanak, mert az 1812ki alkotmányt már csakugyan számos nagyobb város sőt Madrid tán maga is újra kikiáltotta.)

Aug. 11kén Pallmall reformclubban, (Londonban) gyűlést tartott néhány parlamenttag, kik közt voltak Thompson ezredes, Williams, Potter, Denistoun, Fulk, Bowring dr., Hector, Sherman-Crawford, s' elhatározták, hogy aug. 10kén délután 1 órakor nyilvános gyűlés tartassék a' korona- és horgony-fogadóban 's hozzák napfényre a' britt közönség véleményét az 1812ki népalotmány visszaállításáról Cadixban 's egyéb spanyol városokban.

A' Spectatorban olvashatni: „A' kath. házassági törvényjavaslatnak, mellyet a' felsőház az armaghi érsek indítványára félre vetett, az vala czélja, hogy a' mostani törvény káros következéseinél elejét vegye, melly t. i. a' protestans és katolikus közt kötött házasságot, ha ez csupán katolikus pap által történt, semmisnek 's az olly házasságból származott gyermekeket fattyúknak nyilvánítja. — E' törvény rozsléku protestansoknak alkalmat nyújt elcsábításra, mellyel sokan legkisebb lélekisméret-furdalás nélkül élnek is. 's a' t.

A' felsőházban aug. 9én Ellenborough lord indítványba hozá a' háznak biztossággá változását azon törvényjavaslat miatt, melly a' községi szántóföldek és mezők vagy legelők békerítését tárgyalja. Holland lord reményét fejezte ki az iránt, hogy a' nagyobb városok körül hihetőleg hagyatni fognak szabad térek, mellyekre a' lakosság ki fog mehetni sétálni, mire Ellenborough lord indítványát oda czélzónak állítá, hogy pusztá föld épen ne, hanem csak művelt föld kerítették be. Lyndhurst megjegyzé, hogy London főváros körül 10 angol mérföldnyire nem szabad művelt községi földeket is bekeríteni, azért is illőnek tartá, hogy más nagyobb városokra nézve is legalább 5 angol mérföldnyi körre tartassék meg e' szabály 's ne engedessék meg a' bekerítést. Ezzel azonban Ellenborough nem volt egyértelmű, hanem úgy vélekedék, hogy illy körülmények közt jobb lenne a' törvényjavaslatot el sem fogadni. Sajnálá egyszersmind, hogy e' törvényjavaslat olly későn jött a' felsőházba. Erre a' törvényjavaslat átmenvén a' biztosságon, az elfogadott indítványokkal együtt felolvastaték a' tudósítás róla. A' felsőházban aug. 9én szóba hozá J. Russell lord a' felsőház indítványát azon törvényjavaslatra, melly által az angol hatóság-törvény kijavították, 's javasla, hogy azokat a' ház vesse félre. A' felsőház indítványai közül egyik azt rendelí, hogy a' községi tanácsban a' mayor-választás előtt az elnök, ha a' szövegök egyenlők volnának, nem a' hatóság választók, hanem sors vagy nyil által határozassék el; másik indítvány által pedig a' kegyes alapítványok igazgatása az előbbi hatóságokra bizassék. Stormont lord kivált ez utolsót igen védelmezé. A' főügyész ostromlá mind a' kettőt, 's megjegyzé, hogy ha az elnök-választás sorsra bizatik, a' mayor-választás is véletlenre fog hagyatni. Barclay sajnálta, hogy a' minister olly hathatósan lépett föl. Hume ellenben igen javalá a' minister viseletét, 's azt hívé, hogy inkább sokat is engedett már a' felsőháznak anélkül, hogy az valamit használt volna, mert minél engedékenyebb volt az alsóház, annál inkább tapodták azt; az alsóház saját útján menjen, tegye a' másik ház, mi neki tetszik, de jobb ha félrevetetik a' törvényjavaslat, mintha engednek; a' dolognak majd vége szakad egykor úgy is, ha nem itt, bizonyosan a' házon kívül, mert majd elhatározandja ezt az angol nép. (Tetszés az ellenzés padjain.) „En tudom, folytatá, hogy Coventryn a' kegyes alapítványok igazgatói nem rég fejenként 4 font sterlinget fizettek ollyas embereknek, kik bizonyos jelöltet támogattak. Nem gyalázat e, hogy midőn a' hatóság törvény a' hatóságokat egészen megváltoztatá, a' kegyes alapítványok igazgatása még folyvást olly kezek közt maradjon, mellyek illy vastagon vesztegelik 's pazarolják azokat? En Anglia népére építék; de ha ez olly kába volna, hogy e' házba torytöbbséget küldene, akkor csakugyan megérdemlené, hogy tory kormányt is kapjon, 's akkor meg kellene mondanom, hogy a' választók vagy elhennyélték kötelességüket, vagy nem értették, 's hogy nem ügyelnek a' közérdekre. Míg a' felsőház többségét olly félelmes kisebb szám fogja e' házban támogatni, mint a' 300 ellenzési tag, addig valamirevaló törvényt 's rendszabályt nem fogunk létesíthetni. Ha az angol nép képviselőit kérdezni fogja: mit csináltak? (halljuk 's kacaj) milly törvényjavaslatokat fogadtak el? milly hasznos törvényeket hoztak? a' válasz ez lesz: „Epen semmit. (Nagy tetszés az ellenzési

oldalon.) Hisz a' lordok semmit sem hagynak tennünk“ (oh! és kacaj.) Ez második ülése a' parlamentnek, melly elmúlt anélkül, hogy azon üdvös javítások létesültek volna, mellyeket méltán vár a' nép (Nagy tetszés 's kacaj.) „Chariton visszautasítá az „ellenreformer“ címet, 's azt állította, hogy a' conservatívek szintolly reformbarátok, mint a' tisztos tag csak lehet, de a' tisztos tag a' felsőház-javítás alatt az alkotmányt akarja elrontani. — Öst. Beob.

A' felsőházban aug. 10én az ujság-bélyeget érdeklő törvényjavaslat fogadtatott el, 's az előbbi másításokkal együtt ismét az alsóházba küldetett vissza. Később megjelent az alsóházi küldöttség és szabad értekezést kívánt a' felsőházzal, hogy abban a' felsőház indítványai, az angol hatóság törvényt javítandó törvényjavaslatbeliek hányassanak meg. Melbourne indítványára annak megvitatása: valljon a' szabad értekezés megadassék e vagy sem, minthogy ezen eset már száz év óta nem fordult elő, másnap estvére hagyaték. (A' Globe következő felvilágítást ad az illy féle értekezésről a' két ház közt: „Ha egy vagy két közönséges értekezést, mellyben csak a' két ház kölcsönös okai 's külön nézetei adatnak elő, valamely tárgyról már tartottak anélkül, hogy egyesülhetek volna, szabad értekezést szoktak tartani, mellyben a' két ház tagjai a' kérdésbeli pontokról vitáznak egymással; de ha valamely tárgyról már szabad értekezést tartottak, ugyanaz fölött másféle értekezést többé nem tarthatni, mint szabadot; ha mindazáltal egyik vagy másik ház az indítványokra új indítványt hoz javaslatba, vagy valamely kivált-sági vagy formásági pont forog szóban, ismét közönséges értekezést tarthatni.“)

Olly szabad értekezés minő aug. 11én a' felső- és alsóház közt történt, az 1688ki zendülés óta mintegy tizszer fordult elő, utóljára 1740ben, melly botránkozató jelenetekre nyújtott alkalmat. Az illy értekezésekre mind a' két házból annyi tag jelenhet meg, mennyi akar, 's a' fenforgó tárgyi vitában mind a' hét ház részt vehet; azonban mindenik ház bizonyos számú rendeztet is szokott oda nevezni. E' rendszabály még mindenkor sikeretlen maradt. Ez úttal a' felsőház aug. 10én hét peert nevezett ki rendezőnek, 's Ripon gróft szövivőnek. — Az első értekezésben Russell lord felolvasott egy emlékiratot azon okokról, mellyeknél fogva az alsóház a' felsőnek indítványát el nem fogadhatja, Ripon gróf hasonlólag fololvásá a' felsőház okait, mellyeknél fogva ez előbbi határozatnál megmarad. Az értekezés csak fél óraig tartott. Erre a' peerek visszavonultak 's tudósítást nyújtottak be a' különzésekről. A' felsőház 40 szóval 29 ellen még egyszer indítványai mellett nyilatkozott. A' vitából az sült ki, hogy az értekezésben épen semmi vitás sem történt, 's a' dolog még jegyzőkönyvbe sem vétetett. Az alsóház erre még egy értekezést kívánt, mellyre valamennyi összegyűlt peer (kivevén néhány püspököt, a' lordkancellárt, Melbourne lordot, két más ministeri peert, Wellington hget, Grey és Wyndford lordokat) elment. E' 2dik értekezés majd két óraig tartott, zárt ajtók mellett. A' kérdéses indítványokról vitás keletkezett, mellyen válta az alsóház ministeri tagjai, 's a' felsőház ellenzéki tagjai szóltak, de szintolly kevés sikerrel, mint eddig. Russell az értekezést azon megjegyzéssel zárta be, hogy sajnálja ezen idővesztegetést, 's meg van győződve, hogy kötelességét sértene meg az alsóház 's azon várasok iránt, mellyek hatóságiról itt szó van, ha a' felsőház indítványi mellett szavazna. Erre az értekezés, úgymond a' M. Chronicle megszakadt anélkül, hogy a' felek elégtelbettekké lettek volna egymással annak végén, mint kezdeten voltak. A' szokatlan összejövetel, 's a' fenforgó viszonyok a' törvényhozás két ága közt e' jelenést igen szembeszökővé teszik. Megjegyzik, hogy az alsóház tagjai közül számosan fentartották fejükön kalapjokat a' lordok jelenlétében, 's az elienzőfél egyik jeles tagja nyilatkozatá, hogy illy vitások ismétlése a' származékos törvényhozóknak nem igen nagy hasznukra fog válni. Egyébiránt az értekezés többi alakiságát (formalítas) pontosan megtartották. Midőn Ripon gr. az értekezési tárgyról előadta tudósítását, Melbourne lord megjegyzé, mikép a' peerek sokkal okosabban tettek volna, ha a' hosszú értekezést a' vitás kérdéstről mindjárt első összejövetkor kezdték volna meg, midőn kezeik még nem voltak a' történt szavazás által megkötve. A' 2dik értekezésben a' peereknek ki kellett volna kerülni a' vitást, mert az csak idő-veszteséget okozott, 's csak sikeretlen lehetett. Wharncliffe lord visszatérá e' gáncsot azon megjegyzéssel, hogy a' vitást az alsóházi tagok kezdek meg. Wellington hg pedig oda nyilatkozott, hogy máskor hasonló értekezésbe nem kell bocsátkozni.

A' Courier szerint Mulgrave lord utazása Wexford, Kilkenny és Waterford irlandi megyékben diadal-menethez hasonlított. A' waterfordi orange-férfiakat tetten kapták, midőn épen ezen város tanácsházát, mellyben más napon ünnepélyes lakomát vala szándék adni, fel akarták gyújtani. Ezen párt elszántnak látszik gyalázatosan peccsételni be romlását. —

FRANCIORSZÁG.

Egy párisi levelező az Allg. Ztgban így okosdik d. Carlos és Spanyolország állapotjáról: „Vagy elég erős d. Carlos meghódítani Spanyolországot, 's akkor bizonyosan most annak ideje, mert a' részletes zendítések Spanyolországban ellankasztják ellenségei erejét; ha pedig nem képes egy illy pillantást használni, akkor elég biztosan állíthatni, hogy soha sem fog Spanyolországban győzelmekedni.

A' 13ik könnyű, 's 6lik serezből 11. altiszt, kik Montelmarban Alibaud tiszteletére ünnepet akartak tartani, Afrikába,

a' büntető osztályhoz küldettek. — Armand Carrel emlékére az aláírások már 8472 frankra mennek. —

A' Courrier Français szerint a' francia kormány parancsot adott Hugon admirálnak Toulonba visszatérésre, miután a' török hajóeregnek a' dardanellákhoz visszatérte által küldetése oka 's czélja teljesült. — A' Messenger szerint Londonból Astor britt ügyviselőhöz Parisba hírnök érkezett olly jegyzékkel Palmerston lordtól, mellyben az angol kabinet a' francia kormányt sürgetve spanyol beavatkozásra szólítja. Az angol kabinet e' végre 12 ezer főnyi angol sereget, 's aránszerű pattantyusságot szándékozik Madridba küldeni. A' Messenger azt bizonyítja, hogy a' kabineti tanács 12re van összehívva, e' tárgy fölött tanácskozándó. —

A' Journal de Paris szerint soha szó sem volt arról, hogy Rayneval francia követ Madridból visszahívassék; sőt inkább Rayneval a' francia kormány teljes elégteltségére látja el hivatalát. Bois le Comte csak ideigleni küldésre van megbízva. Szinte a' Journal de Paris mondja, hogy Algesiras vonalhajó, és Thisbe corvette aug. 11én Brestből a' spanyol partok felé vitorlázott el. — A' francia segédsereg főparancsnokává bayonnei levelek szerint Lebau ezredes fog kinevezetni.

Az Indicateur de Bordeaux szerint azon francia sereg, melly a' spanyol királyné szolgálatjára alakul, aug. 15ig 1500 főre fog szaporodni. A' Journal du Commerce ez állítást kétségbe hozza, többnyire pedig azt hiszi, hogy a' francia kormány, bármikép áll is a' dolog, e' seregnek nehezen fogja megengedni a' határon átmevetést mostani időpontban, mielőtt nem lesz tudva: vajjon a' junta, vagy a' királyné kormánya parancsa alatt kell é neki munkálkodnia?

A' Journal du Commerce azt akarja elhitetni, hogy a' kormány 60 vagy legalább 30 ezer főből álló segédsereget akar Spanyolországba küldeni. —

A' nápolyi király sorban szemléli Paris nevezetességit; Sán a' hotelidit, notredame egyházat, törvénypalotát, városházat, fűvészkertet, 's a' t. látogatta meg. A' törvénypalota levéltárában, mellyet csak néha szoktak magas rangú idegenek előtt felnyitni, megmutatták ő fölségének többek közt a' boszorkány-pör irományit az orleansi szüz (Jeanne d'Arc) ellen annak képmásával, mellyet az irnok egyik jegyzőkönyv szélére üres idejében lezír-molt, 's melly azóta e' hős szüz valamennyi képmásának eredeti-jeül szolgált. Továbbá megmutatták Damians pöre irományit 's azon ruházatot, mellyet a' gyilkos a' gonosz tett elkövetési pillanatában viselt.

Aug. 10re, mint említettük, jelentve volt Parisban a' sorse-reg szemléje 's az végbe is ment, de nem a' carrouselteren, mint a' nép reménylette, hanem a' Mars-mezőn, mi a' népnek nem igen tetszett. A' király nem jelent meg a' szemlén; az Orleans hg sem; kit, mint mondják, némi csekély rosszullát gátolt meg. Csak a' nápolyi király 's Nemours hg voltak jelen.

Bourbon-sziget egyik hírlapja következő hirdetményt közöl: „A' király, törvény, 's igazság nevében közre tételik ezen-nel, hogy vasárnap, majus 29én La Trinité város vásártérén nyilvános árverésre bocsátatnak: 1) Egy Elie nevű 34 eszt. néger; 2) Egy szürke kancza, angol vér, kora nem tudatik; 3) Egy négerleány, neve Gertrud, kora 17 eszt. (alárva.) Roston.“

A' párisi fenytéki rendőrszék aug. 11én ítéletet hozott a' titkos löpörgyártás ügyében. Legfőbb büntetést kaptak Beaufoux, Robier, Robert, és Blanqui, kik 2 eszt. fogságra, 's 3000 frank bírságra ítéltettek. Ezeken kívül még 34 ítéltetett el keményebb vagy szelidebb büntetésre. A' legcsekélyebb bírság 100 frank volt. Hármat szabadon bocsátottak. Az ítélet morgással fogadtattott, 's az elítéltek a' chant de départ (bucsudal) zengése közben távoztak el. —

A M E R I K A.

Mexico. A' journal des Débats így ír a' mexicói 's texasi ügyekről: „A' mexicóiak Santana elfogatása miatt épen nincsenek elbátortalanulva, noha kemény csapás volt ez rájuk nézve. Urrea tábornokot nevezék ki fővezérnek, ki most a' republica éjszaki részén föllállított sereggekkel harczmezőre menend. Filisola tábornok, ki Santana serge maradványival visszavonult, parancsot kapott megállapodásra. A' mexicóiak első mozgása tehát kemény föllépésre mutat. — Szerencsétlenségükre azonban segéd forrásaik mind kiapadtak. De ha képes volna is Mexico a' szükséges pénzt előteremtteni, ez csak félig segítné ki a' hinárból. Katonája ugyan számos; az indiánok, kik a' mexicói népség javát 's erejét képezik, vitézek, fáradhatlanok, a' vezér szavának engedők, de vezető tiszteik nincsenek. — Mexicanak függetlenségi háborúbeli tábornoka mind elholt, vagy száműzetett, vagy texasi fogoly. A' mexicói zendülés eltöröltte a' spanyol uralmagot, de semmi újat 's jót nem teremtet. Mexicanak sem katonai iskolája, sem fegyvergyára, sem tengerészete. E' nagy birodalom olly gyöngye állapotra jutott, hogy nyolcz millió lakosa mellett újat mer huzni vele egy maroknyi kalandor (Texas), kik soha 2000 embernél többet fegyverben nem állíthattak ki. A' texasiak folyvást azon dolgoznak, hogy az egyesült státusok által ismértessenek el, mert ez nem csekély erkölcsi súlyt nyomna sorsuk mérlegében. Az egyesült státusoknál azonban már alig lehetne népszerűbb ügyök, mert ott mindenütt nyilván történnék részökre a' készültek. 'S nem rég az unio több tartományiból

százanként tódultak az önkénytesek Texasba. Egy illy önkénytes csapat „asszonyosságok serege“ név alatt is indult oda. —

Ujyorki lapok szerint az egyesült birodalom 's Anglia közt némi fenforgó határszéli viszályok még folyvást diplomatai értekezések tárgyai. — A' creek-indiánokkal folytatott háborunak vége, minthogy vezérüket, Jim Henryt elfogták 's békóban Mitchell várbába vitték. Ezen indián törzsekből már számos át is költözék Missisippi nyugoti partjaira. — A' vasut-építés az egyesült birodalom részeiben olly élénk, hogy Európában, sőt még Angliában sem képzelhetni azt. — Az egyesült birodalomnak már 300 angol mérföldnyi vasutai vannak munkában, mellyekre 750 ezer tonna vas kívántatik. —

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

Stambulból aug. 3ról jött tudósítások szerint Halil Rifant basa a' szultán veje, a' dardanelláktól, hova Varnából Rustsukon át ment volt, a' fővárosba visszatért. — A' főváros török kereskedői közt részvényes társaság keletkezett szabályszerű gőzhajózás létesítésére Konstantinápoly és Smyrna közt. Egy török gőzhajó, mellyet a' kormánytól e' végre megvásároltak, már megkezdé ezen összekötést 's nem sokára egy 2dik gőzhajó is meginduland Konstantinápoly és Trapezunt közt járandó pályára.

Alexandriai hírek szerint jun. végéről az Enfantin atyával Aegyptusba ment Sz. Simonisták igen összeolvadtak. Eleinte 21en voltak, kik közül egy természeti halállal mult ki, őt a' dögmirigyben; négy a' keresztényen vallást nyilvánosan megtagadá 's török-ké lett, egy eltűnt, három Aegyptust már rég elhagyta 's kelet más városaiba ment. Ezen utóbbiak egyike vakmerő volt anélkül hogy vagy arabul tudna vagy török lenne, egy nagy zarándok karaván vezérévé tenni magát, azzal Mekkába menendő, hova pedig kereszténynek lépni is tilos. Minthogy a' karaván még vissza nem tért, nem tudni, mi történt vele. A' többi Sz. Simonista az ország-úti munkáknál, a' kórházakban, 's kettő a' nyilvános oktatásnál van alkalmazva. — Egyedül Enfantin atya van tisztség nélkül, 's testvérei névszerint Soliman basa (Selves) az ismért hittagadó tartja őt.

L E N G Y E L O R S Z Á G.

A' közép 's közönséges gyapju igen keresett cikkely volt a' varsói vásáron úgy, hogy azon gyapjút, mellynek mázsája tavaly 40—60 talléron kelt, az idén 60—80 talléron vették; a' finom gyapju-fajnál nem volt az árkülönség olly szembeszökő a' tavalyi s idei közt; általában a' középfinom 's közönséges gyapju mázsáját 10—20 pCenttel vették drágábban az idén, a' finomét 5 pCenttel. Az egész gyapjuneménység e' vásáron 8794 mázsa volt az idén, tavaly pedig 15,576 mázsa.

E L E G Y H I R.

Németország az érdemnek emlékek általi méltánylásában majd minden más europai státust fölülmul. Legközelebb ismét két emlékkállításra nyittatott aláírás. Az egyiket Vechelde C. F. kezdé meg Braunschweigban jul. 21kén, a' Schill őrnagy azon szabad csapatjából volt 14 bajnoknak, kik 1809ben az érintett város közelében agyon lövettek. Az emlék 13 lányi magas kőépület leend, melly egy 18 lányi nagy ószerű granitkő lépcsőn fog állani. A' talap négy oldalára illő fölírások választatnak, az elhulltak neveivel együtt. A' talap derekát felszólítással kiadott rajz szerint, előlrül tizennégyes csillagkoszoru díszesíti; a' másik oldalon Schill Ferdinándnak féltakart neve látszik, az érdemrend szalagja által körülövezve. A' derékon négy láb magosságu vas kereszt áll, fölkoszoruva aranyzott cser-füzérrel, 's mindkét oldalul alkalmas fölirat-tal. — Az aláírás megnyittatása utáni harmadnapon már összegyűlt a' 2,000 tallérra menendő költség fele, csupán a' kebelbeli polgárok aláírásánál fogva. Az emlék már az őszig állani fog azon helyen, hol az elestek lelkeket kiadák. — A' második emlék a' müncheni fűvészkertben fog fölláttatni, a' mult évi dec. 22én megholt Schranknak számos tisztelőji és tanítványai által szentelve.

Gabonaár Pest 's vidéki városink piaczin; pozs. mérője váltó gar.

	buzs	készsz.	rozs	árpa	zab	kukur	köles
aug. 10én D. Földvár	113	80	—	60	40	—	—
„ 11én Ungvár	84—80	78—76	52—50	48—44	40—36	60—58	—
„ 12én Arad	90	70	60	50	51	80	—
„ 13án Miskolcz	100—95	75—70	56—52	44—40	33—30	70—65	200—192
„ 13án Győr	100—94	70—65	55—52	55—50	40—35	85—80	80—72
„ 13án Baja	100—84	60—47	43	43	30	80	—
„ 18án Mosony	116—70	62—55	60—55	50—46	47—44	95—80	—
„ 16án Debreczen	120—100	85—75	70—65	60	45	110—100	120—110
„ 19én Pécs	80—70	60—55	50—45	55	35	70	—
„ 19én Szeged	100—90	80—70	65	52—50	52—50	85—80	65—60
„ 19én Uj-Becse	100—90	80—70	—	50—40	45—40	—	—
„ 19én Sz. Fejérvár	100—94	68—60	52—50	46—44	31—29	100—97	—
„ 19én Komárom	91—86	80—68	50—47	45—44	37—35	—	—
„ 12én Temesvár	93—80	—	—	43	38	70	—
„ 16án Besztercezb	115—94	—	66—60	64—50	38—33	—	—
„ 19én Pozsony	102—85	—	54—48	45—41	43—33	—	—
„ 19én Soprony	120—85	—	65—55	55—48	55—38	110—95	—
„ 19én N. Szomb.	86—74	—	45—42	36—32	43—30	—	—
„ 26án Pest	116—96	83—70	56—50	57—46	42—36	103—86	66.

Pénzkelet: auguszt. 21kén: 5 pCtes 104 3/32; — 4 pCtes 99 15/16; — 3 pCtes 75 1/8; — 1821 kölcsön — 139 1/4.

Dunavízállás: auguszt. 25én 7' 6" 3" — 26án 7' 1" 9" — 27kén 6' 8" 0."

Budai lotterio auguszt. 21kén: 67. 26. 82. 3. 88

MUSTRA-BAZÁR

vagyis

hazai és külföldi föld- és műtermékek' mutatványcsarnoka, a' mezei gazdaság', kereset', műipar és kereskedelem' gyarapítására 's előmozdítására hazánkban.

Akarmelly országnak legállandóbb erejét 's gazdagságának szinte mint jóllétének kiapadhatatlan forrását lakosainak mű- és keresetiparában kell helyezni. Ezen örök igazságot a' régi és újabb népek' történetei egyiránt bizonyítják, 's így minden igaz hazafi előtt felette fontos és kívánatos dolog, hogy a' köz- és magányos jóllétnek ezen legnemesebb és legsikeresebb rugói minél kiterjedtebb 's elevenebb munkásságba hozattassanak.

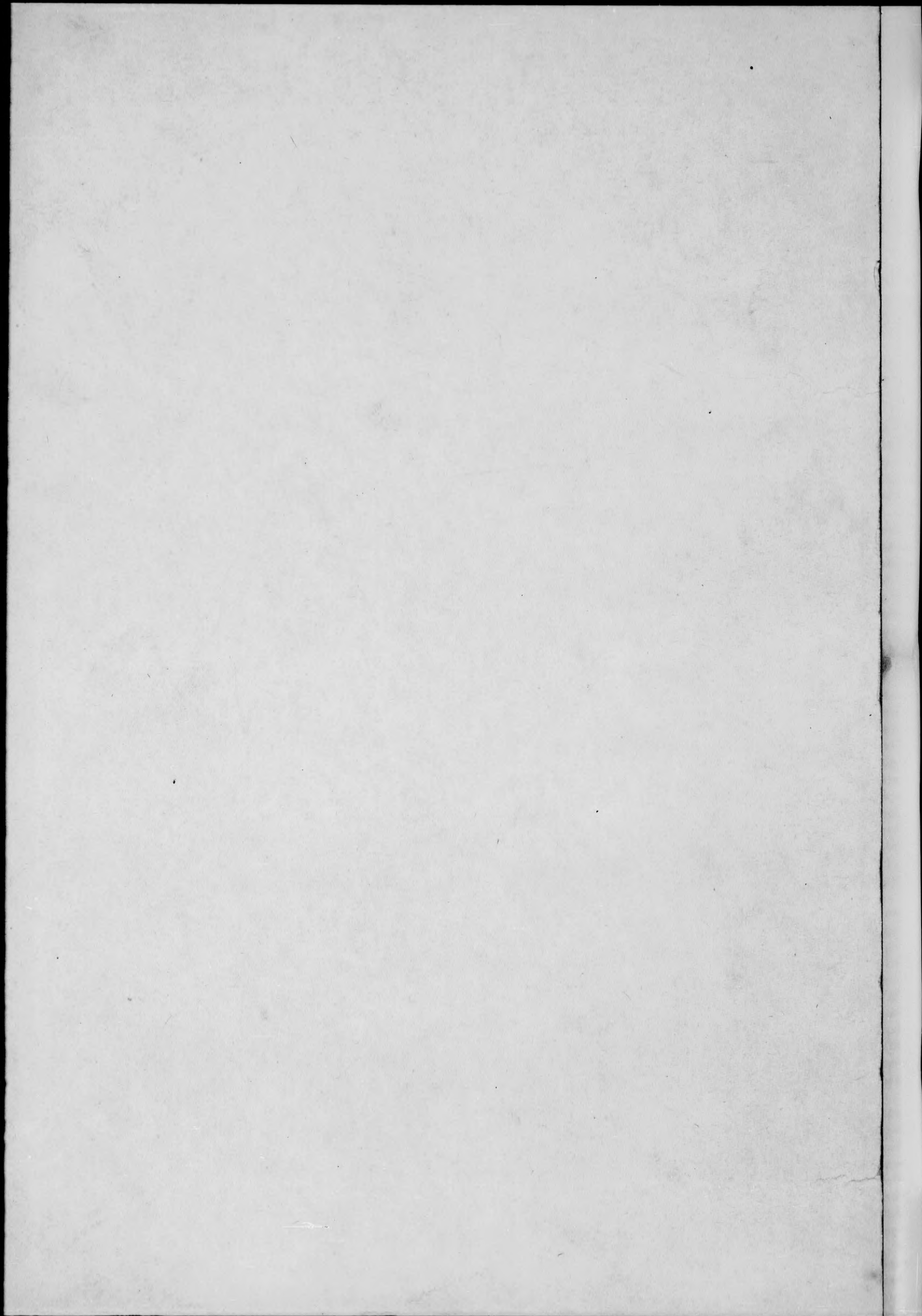
Minél biztosabb előttünk azon remény, hogy munkánk után illendő jutalmat 's ez által jóllétünk' gyarapodását fogjuk találni: annál edzettebb iparral 's állhatatossággal fogunk dolgainkhoz látni, saját vagyónunk' szaporodásával a' közjóra is könnyebben 's örömeztőbb áldozni, a' hazának 's böles, jótékony és védő törvényinek 's intézeteinek, mellyeknek jóllétünket köszönjük, szeretete annál elevenebben fog égni keblünkben.

A' lakosok' minden osztályiban az által gyujtatik fel 's tápláltatik legbizonyosabban a' szorgalom és műipar, ha a' mezei gazdának szintugy mint a' kézművesnek, gyárnoknak és művészeknek, utak és módok nyitvatnak fel, mellyeken szorgalmok' termékeinek minél jutalmasb, bővebb és biztosabb eladást reménylhessenek; 's az egyesnek igyekezete mindenkor annál nagyobb lesz, minél bizonyosabb benne azon meggyőződés, hogy általa saját 's családja' jóllétét és szerencsáját fogja eszközölni.

A' föld- és műtermék' elkelésének lehető legnagyobb könnyebbítése és szaporítása tehát lényegi feltétele a' nemzeti műipar' előhaladásának, 's így felette fontos és minden hazafinak kötelessége, ezen elkelés' könnyebbítését 's előmozdítását, mennyire tőle telik, eszközölni.

Egyik fő eszköz e' célra minden bizonnyal az, ha valamennyi Vármegyék' lakosi, valahányszor csak kívánják, biztos és hiteles alkalmat találnak, saját föld- és műtermékeikkel megismérkedni 's egymással közelebb munka- és kereskedési kapcsolatokba jöni mint most történik, midőn a' lakosok' legnagyobb része, sőt magok a' kereskedést üzök is saját földijeik' termékeit csak igen tökéletlenül ismerik, 's midőn magában az ország' fő és legnagyobb kereskedési városában, Pesten, csak igen kevésnek van módja megtudni, mit és miféle képes az ő közel vagy távol lakó földije föld-, műszorgalom- és művészeti termékekben előállítani, 's mit lenne képes, ha neki ebben biztos elkeleti út nyitvatnék 's így ő fáradságának biztató jutalmát reménylhethé.

E' célnak elérésére én részemről az által akarok eszköz lenni, ha mind hazám' őszves lakóinak, mind az ezekkel munka- és kereskedési viszonyokba lépni szándékozó külföldnek egy közösülési és egyesületi pontot nyujtok, mellyen közöttök az említett kölcsönös ismerkedés megtörténhessék. Mind elméleti 's gyakorlati tanulmányim a' kereskedési dolgok körül, mind az elegendő és terhetlen pénzalap, mellyet e' célra fordíthatok, mind végre azon bizodalom, mellyet eddigelé minden ügybarátimtól tapasztalni szerencsés valék, és még inkább számos kereskedési kapcsolataim a' bel- és külföldön azt hagyják reménylenem, hogy ezen közhasznú vállalatom mellett is meg fogom érdemlenni tudni azon bizodalmat, mellyel a' hozzám 's intézetemhez fordulandók megtisztelni mel-

MÜSTRA-BAZÁR

vagyis

hazai és külföldi föld- és műtermékek' mutatványcsarnoka, a' mezei gazdaság', kereset', műipar és kereskedés' gyarapítására 's előmozdítására hazánkban.

Akarmelly országunk legállandóbb erejét 's gazdagságának szinte mint jóllétének kiapadhatatlan forrását lakosainak mű- és keresetiparában kell helyezni. Ezen örök igazságot a' régi és újabb népek' történetei egyiránt bizonyítják, 's így minden igaz hazafi előtt felette fontos és kívánatos dolog, hogy a' köz és magányos jóllétnek ezen legnemesebb és legsikeresebb rugói minél kiterjedtebb 's elevenebb munkásságba hozattassanak.

Minél biztosabb előttünk azon remény, hogy munkánk után illendő jutalmat 's ez által jóllétünk' gyarapodását fogjuk találni: annál edzettebb iparral 's állhatatossággal fogunk dolgainkhoz látni, saját vagyonunk' szaporodtával a' közjóra is könnyebben 's örömeztőbb áldozni, a' hazának 's bölcs, jótékony és védő törvényinek 's intézeteinek, melyeknek jóllétünket köszönjük, szeretete annál elevenebben fog égni keblünkben.

A' lakosok' minden osztályiban az által gyujtatik fel 's tápláltatik legbizonyosabban a' szorgalom és műipar, ha a' mezei gazdának szintugy mint a' kézművesnek, gyárnoknak és művészeknek, utak és módok nyitvatnak fel, melyeken szorgalmok' termékeinek minél jutalmasb, bővebb és biztosabb eladást reménylhessenek; 's az egyesnek igyekezete mindenkor annál nagyobb lesz, minél bizonyosabb benne azon meggyőződés, hogy általa saját 's családja' jóllétét és szerencsését fogja eszközteni.

A' föld- és műtermék' elkelésének lehető legnagyobb könnyebbítése és szaporítása tehát lényegi feltétele a' nemzeti műipar' előhaladásának, 's így felette fontos és minden hazafinak kötelessége, ezen elkelés' könnyebbítését 's előmozdítását, mennyire tőle telik, eszközteni.

Egyik fő eszköz e' célra minden bizonnal az, ha valamennyi Vármegyék' lakosi, valahányszor csak kívánják, biztos és hiteles alkalmat találnak, saját föld- és műtermékeikkel megismérkedni 's egymással közelebb munka- és kereskedési kapcsolatokba jöni mint most történik, midőn a' lakosok' legnagyobb része, sőt magok a' kereskedést űzők is saját földjeik' termékeit csak igen tökéletlenül ismerik, 's midőn magában az ország' fő és legnagyobb kereskedési városában, Pesten, csak igen kevésnek van módja megtudni, mit és miféle képes az ő közel vagy távol lakó földije föld-, műszorgalom- és művészeti termékekben előállítani, 's mit lenne képes, ha neki ebben biztos elkeleti út nyitvatnék 's így ő fáradságának biztató jutalmát reménylhethé.

E' célnak elérésére én részemről az által akarok eszköz lenni, ha mind hazám' öszves lakóinak, mind az ezekkel munka- és kereskedési viszonyokba lépni szándékozó külföldnek egy közösülési és egyesületi pontot nyujtok, mellyen közöttök az említett kölesönös ismerkedés megtörténhessék. Mind elméleti 's gyakorlati tanulmányim a' kereskedési dolgok körül, mind az elegendő és terhetlen pénzalap, mellyet e' célra fordíthatok, mind végre azon bizodalom, mellyet eddigelé minden ügybarátimtól tapasztalni szerencsés valék, és még inkább számos kereskedési kapcsolataim a' bel- és külföldön azt hagyják reménylenem, hogy ezen közhasznú vállalatom mellett is meg fogom érdemlenni tudni azon bizodalmat, mellyel a' hozzám 's intézetemhez fordulandók megtisztelni mel-

tóztatnak. Ezekre nézve eltökélt szándékom a' folyó hónap végén egy e' célra vezető intézetet e' következő czim alatt:

Mustra-Bazár,

vagyis

hazai és külföldi föld- és műtermékek' mutatványesarnoka, megnyitni.

Ezen intézet által minden bel- és külföldinek könnyű és cseső alkalom nyújtatik arra, hogy minden áruba szánt föld-, kézmű- vagy művészeti természetű termékeiket az egész közönséggel megismertessék, ez által a' venni szándékozók nagyobb számát nyerjék, velők a' legrövidebb úton 's a' legbiztosabb módon egyenes közösületbe 's ügyviszonyokba léphessenek, és így mind természetű termékeik' könnyebb eladhatásához, mind a' lehető legillőbb árokhoz juthassanak. De ugyan ők itt valamennyi hazai föld- és műtermékeknek egy hív 's folyton folyó árutárát is fogják találni 's ebben a' hazai földművelés és műipar' mindenkor előhaladásait vagy hátramaradásait szemlélhetni, mi csak egy felette kívánatos versenyzésnek 's tökéletességre törekvésnek lehet rugója és szülője. Más részről a' venni szándékozók itt minden időben megtudhatják, minemű áru 's mi mennyiségben áll szükségükre készen és mi úton köthetnek azok' megvételére akár személyesen, akár bizodalmas és az áruhoz értő alkusegégeik (Sensalen) által minél kedvezőbb alkukat.

Mostanra ezen intézet' szerkezetének 's vezetésének a' következő szabályok fognak alapul szolgálni:

1 Minden tulajdonosa vagy természetűje akarmelly, kereskedésbe jöhétő árunak, legyen az természetű adomány és földtermék, vagy saját műiparának és művészetének szüleménye, szabad kedve szerint élhet ezen intézetem' szolgálataival a' végre, hogy ennek eszköze által áruját, mellyet eladásra szánt, köz tudomásra és ismeretbe hozza 's áruba kitegye.

2. E' végre bármimemű természetűjeiből a' következő utasítási czim alatt: „Rottenbiller Péter' Mustrabazárjába, 98 szám, a' Reform. temploma mellett. Pesten“ vitelbérteher nélkül, saját költségein és kárvallalás mellett, mustrákat vagyis mutatványokat fog az intézethez beküldeni. Minden illyes mustraküldeménynel egy, a' most megirt módon czimezett, kísérő levélnek kell érkezni, mellyben a' beküldött mustrák szám és név szerint, továbbá az eladásra szánt áru' mennyisége, a' hely, hol azon áru letéve van 's a' vevő által megtekintethető, úgy az ár, mellyet mindenikre a' tulajdonos szab, végre, mindazon feltételek is fel legyenek jegyezve, mellyekre a' tulajdonos eladás' esetére boesátkozni szándékozik, hogy így az intézet a' magát jelentendő vevőnek minden kívánandó értesítéssel lehessen. Egyszersmind köteles a' küldő minden küldéskor a' mustrák' fentartásáért és kitételéért járandó díjt az itt következő tariffa' szerint vagy kész pénzben vagy egy itteni házhoz szóló, előmutatáskor (auf Sicht) fizetendő váltóban beküldeni.

3. A' mustra-fentartási és kitételi díjak a' következő arányban számíttatnak pengő pénzben:

a) Mustra, melly 8 latot vagyis $\frac{1}{4}$ žtot, vagy ennél kevesebbet nyom	fr — 50	sz
b) Mustra, melly 8 latnál többet, de csak 16-tot vagy annál kevesebbet, azaz $\frac{1}{4}$ től $\frac{1}{2}$ žig, nyom	1	„ „
c) Mustra, melly 16 lattól 24ig, vagyis $\frac{1}{2}$ žtől $\frac{3}{4}$ žig nyom	1	„ 20 „
d) Mustra, melly 24 laton túl, de nem egészen egy fontig nyom	1	„ 40 „
e) Mustra, melly egy fontot vagy azon felül nyom	2	„ — „

Mustrajegyek csak egy darabnak vagy mustrának vétetnek.

A' mustrák mindenkor, az áru' mineműsége szerint, elegendő nagyságban 's mennyiségben lesznek beküldendők, hogy a' vevő azokból az áru' mineműségét tökéletesen kivehesse. A' kitett díjakon kívül a' küldő min-

denegy mustrától, annak az intézet' árukönyvébe vagyis a' Bazárlajstromba beiratásáért 10 pengő krajezárt teszen le előre; de ezen díjért a' nevezett könyvnek egy kivonatát fogja kapni, mellyben a' Bazárba eladás végett küldött 's még el nem adott czikkelyeknek a' magáéig 's ezzel együtt, tökéletes sora fel leend jegyezve 's a' beküldőtől átvett mustrákról 's az általa lefizetett díjakról nyugtatvány lesz adva.

4. A' mustrák' beküldetése egészen a' tulajdonosnak költségein 's kárvállalásával történik. Ennek vagy az általa megbízott szállítónak gondja leszen tehát, a' rakományok és csomók' (Colli) jó karba tételére felügyelni, úgy szinte fentartani magának a' fuvaroson vagy szállítón keresendő kárpótlást, ha talán az ide szállítás alatt valamely mustra elveszne vagy benne kár történék. Ellenben ilyen esetekben az intézet magára vállalja az arról való gondoskodást, hogy az általa tapasztalt hiány vagy kár azonnal törvényesen hitelesíttessék 's egyzersmind a' fuvaros vagy szállító ellen a' törvény által engedett óvási rendszabások megtétessenek, mennyiben t. i. ez az intézet' költségterhe nélkül megeshetik, vagy reá teendő költségei előre fedeztetnek.

Erre nézve az intézet a' beküldött mustrákat; mihelyest érkeznek, a' legszorosabb vizsgálat alá veszi 's a' kísérő levéllel összehasonlíja. Ha a' küldemény mindenkép teljes és ép karban találtatik, a' mustrák kitételi számjegyeket kapnak, a' nemők szerint őket illető osztályba soroztatnak, 's az irántok szükséges jegyzetek a' Bazár' könyveibe beiratnak; melly könyvek, bétékintés végett, akarmelly látogató' kívánatára fel fognak üttetni.

5. Ha az intézethez olly mustra küldemények utasíttatnának, mellyekért a' vitelbér nincsen kifizetve, vagy az intézetet illető tarifái és beirási díj nincsen hozzájuk mellékelve, sem irántok az intézet váltólevél által biztosítva: akkor az intézet az illyes küldeményeket átvesszi ugyan, de a' szállítónak tetszésére hagyja a' vitelbért a' küldön keresni, vagy a' küldeményt hozzá visszaszállítani; a' Bazár pedig az illyetén küldeményeket mindaddig saját czéljaira fel nem veszi és ki nem rakja, míg a' fent kijelelt tarifái és beirási díj érték letéve vagy kirendelve nem lesz.

6. A' mustrák' kirakására szolgáló Bazár két osztályból áll: mellyek' elseje

1) Az ásvány-, növény-, vagy állatországból való nyers (kikészítetlen) természetűek, — másika pedig

2) A' táplálatra, ruházatra vagy eszközökre (millyenek a' különféle kézi és mesterségi eszközök, műszerek, erőműszerek v. machinák 's eff.) való mindennemű kikészített áruk' kirakására szolgál. Ugyanezen osztályzat az intézeti könyvek' vitelére is annyiban fõg alkalmaztatni, mennyiben mindenik osztálynak külön könyve leend.

E' könyvek tabellai formában vitetnek, a' következő oszlopokat foglalják magokban:

- a) Az átvétel' ideje.
- b) A' mustrakönyv' sorszáma.
- c) A' bazárbeli kitétel' sorszáma.
- d) A' tulajdonos' neve és lakhelye.
- e) Az áru' neme és tulajdonsági.
- f) A' kész vagy eladandó áru' mennyisége.
- g) Azen hely, hol az áru áll 's a' vevő által megnézethetik.
- h) Az ár, melly érte kívántatik.
- i) Egyéb eladási feltételek.
- k) Későbbi jegyzetek és észrevételek.

7. A' Bazár a' tisztelt közönség' számára nyitva lesz reggeli 9 órától 11-ig 's délutáni 2-től 4-ig, 's ez idő alatt szünet nélkül valaki fog a' kitételi csarnokban állani, hogy a' látogatóknak a' kívánt mustrá-

kat előadja 's őket az illető tulajdonosoktól az intézethez érkezett közleményekről 's utasításokról tudósítsa. Ezen kívül maga ez intézet' alapítója, megbízó urainak javát és érdekét tekintve, kötelességének fogja tartani, az itteni, tisztelt Kereskedői Csarnokot, mellynek ő is tagja, az időnkint intézetéhez érkező újabb mustrákról a' Bazár' könyveiből készülő kivonatok által szakadatlan értesülésben tartani 's annak Tagjavaival minden ide szolgáló körülményeket és viszonyokat, híradásokat 's felvilágosításokat olly módon közleni, hogy így ezen az úton is az áruknak lehető legközösebb ismertetése eszközöltessék.

8. A' Bazár' nyitva állásának ideje alatt minden látogató egy kivonatot irathat magának az itt 6. szám alatt megnevezett könyvekből, 10 pengő krajczárból álló díj letétele mellett. Ha valaki illyes kivonatért nem jöhetne személyesen a' Bazárba, azonban ohajtáná tudni, micsoda áruk vannak eladásra kínálva, bérmentes 's a' fent megírt módon czimezett levéllel, a' kivonatért járó 10 pengő krajczár' hozzá csatolása mellett, minden időben az intézethez fordulhat, melly kötelességének ismeri, a' kivonatot azonnal megkészíttetni 's minden kívántató híradásokkal 's felvilágosításokkal együtt, mennyiben ez magának az intézetnek hatalmában lesz, haladék nélkül elküldeni.

9. A' Bazárba felvett mustradarabok két hónapig lesznek abban kitéve 's velek ugy bánva, mint azt az intézet' céljai 's a' tulajdonosnak a' beküldés' alkalmával kijelelt utasítási hozandják magokkal, hanemha ezen idő alatt is másképen tetszenék a' tulajdonosnak irántok rendelkezni. Az átvétel' napjától számlált két hónapi idő eltelte után a' mustra a' bazárban kitévelől elvonatik 's az illető Bazárkönyvből kitöröltetik. Ezen túl még egy hónap alatt rendeléseket küldhet a' tulajdonos mustrája iránt, de mihelyest e' harmadik hónap is lefolyt, az intézet többé arról semmi tekintetben sem felel, sem számol. Azonban, ha a' tulajdonos az első két hónap alatt áruját el nem adta, 's szándéka volna mustráját a' két hónapon túl is a' Bazárban kitétetve hagyni: erről az intézetet nyolcz nappal a' második hónap' letelte előtt tudósíthatja 's további két hónapi fentartásért és kitévelért az itt 3. szám alatt meghatározott tariffai 's beirási díjnak csak felét fizetendi.

10. Minthogy olly esetek is adhatják magokat elő, midőn az intézethez olly eladási bizományok utasíttatnak, mellyeket az eladni szándékozó nem akar nyilvánosságra juttatni: ezek felett egy külön titokkönyv fog vitetni, 's az intézet minden igyekezetét oda fordítandja, hogy megbízóinak ebbeli utasításit a' legszigorúbb hallgatás' peccsége alatt a' legpontosabban 's lélekismeretesebben teljesítse 's megbízóinak javát szüntelen' szemmel tartsa.

11. Ezeken kívül a' Bazár mindenkor egyik előkelő kötelességének tartandja, a' különféle termékek és áruk' árrairól a' leghitelesb tudósításokat szerezni, azok' nagyobbodott vagy csökkent kelendőségének okait szemmel tartani, észrevételeinek 's vett tudósításinak következményét tisztelt megbízóival azonnal közleni, hogy így ezek a' körülményekhez képest magokat azokhoz szabassák 's olly rendszabásokat tétethessenek, millyeket saját érdekeikkel legeggyezőbbeknek vélnek.

Pesten, Augustusban 1836.

Rottenbiller Péter.

r-
is-
é-
p-
r-

Ezen
z itteni,
Bazár'
áló kö-
is az

3. szám
nem jö-
es 's a'
időben
tó hira-
nélkül

az in-
zen idő
api idő'
ég egy
intézet
t árúját
ntézetet
z itt 3.

íttatnak,
tetni, 's
' peesé-

és áruk'
nel tar-
ezek a'
dekeik-

66.
Ctea

kat előadja 's őket az illető tulajdonosoktól az intézethez érkezett közleményekről 's utasításokról tudósítsa. Ezen kívül maga ez intézet' alapítója, megbízó urainak javát és érdekét tekintve, kötelességének fogja tartani, az itteni, tisztelt Kereskedői Csarnokot, mellynek ő is tagja, az időnkint intézetéhez érkező újabb mustrákról a' Bazár' könyveiből készülő kivonatok által szakadatlan értesülésben tartani 's annak Tagjaival minden ide szolgáló körülményeket és viszonyokat, híradásokat 's felvilágosításokat oly módon közleni, hogy így ezen az úton is az áruknak lehető legközösebb ismertetése eszközöltessék.

8. A' Bazár' nyitva állásának ideje alatt minden látogató egy kivonatot irathat magának az itt 6. szám alatt megnevezett könyvekből, 10 pengő krajczárból álló díj' letétele mellett. Ha valaki illyes kivonatért nem jöhetne személyesen a' Bazárba, azonban ohajtáná tudni, micsoda áruk vannak eladásra kínálva, bérmentes 's a' fent megírt módon czimezett levéllel, a' kivonatért járó 10 pengő krajczár' hozzá esatolása mellett, minden időben az intézethez fordulhat, melly kötelességének ismeri, a' kivonatot azonnal megkészíttetni 's minden kívántató híradásokkal 's felvilágosításokkal együtt, mennyiben ez magának az intézetnek hatalmában lesz, haladék nélkül elküldeni.

9. A' Bazárba felvett mustadarabok két hónapig lesznek abban kitéve 's velek úgy bánva, mint azt az intézet' czéljai 's a' tulajdonosnak a' beküldés' alkalmával kijelent utasítási hozandják magokkal, hanemha ezen idő alatt is másképen tetszenék a' tulajdonosnak irántok rendelkezni. Az átvétel' napjától számlált két hónapi idő eltelte után a' mustra a' bazárban kitévelől elvonatik 's az illető Bazárkönyvből kitöröltetik. Ezen túl még egy hónap alatt rendeléseket küldhet a' tulajdonos mustrájá iránt, de mihelyest e' harmadik hónap is lefolyt, az intézet többé arról semmi tekintetben sem felel, sem számol. Azonban, ha a' tulajdonos az első két hónap alatt áruját el nem adta, 's szándéka volna mustráját a' két hónapon túl is a' Bazárban kitétetve hagyni: erről az intézetet nyolcz nappal a' második hónap' letelte előtt tudósíthatja 's további két hónapi fentartásért és kitételért az itt 3. szám alatt meghatározott tarifái 's beirási díjnak csak felét fizetendi.

10. Minthogy olly esetek is adhatják magokat elő, midőn az intézethez olly eladási bizományok utasíttatnak, mellyeket az eladni szándékozó nem akar nyilvánosságra juttatni: ezek felett egy külön titokkönyv fog vitetni, 's az intézet minden igyekezetét oda fordítandja, hogy megbízóinak ebbeli utasításit a' legszigorúbb hallgatás' peccéte alatt a' legpontosabban 's lélekismeretesebben teljesítse 's megbízóinak javát szüntelen' szemmel tartsa.

11. Ezeken kívül a' Bazár mindenkor egyik előkelő kötelességének tartandja, a' különféle termékek és áruk' árrairól a' leghitelesb tudósításokat szerezni, azok' nagyobbodott vagy esőkent kelendőségének okait szemmel tartani, észrevételeinek 's vett tudósításinak következményét tisztelt megbízóival azonnal közleni, hogy így ezek a' körülményekhez képest magokat azokhoz szabassák 's olly rendszabásokat tétethessenek, millyeket saját érdekeikkel legeggyezőbbeknek vélnek.

Pesten, Augustusban 1836.

Rottenbiller Péter.